

на участниците, да се създаде атмосфера на свободно изразяване на жестове, на движения, което ще спомогне за преодоляване на езиковата скованост. При възникване на затруднения с ползването на официалния език може да се предложи дадената ситуация да се представя невербално и след това да бъде обсъдена. Ключови монологизи могат да бъдат произнасяни на ромски като един от участниците служи за преводач за водещия и за останалите участници-нероми.

Използването на езика увеличава шансовете на участник да се справя с реални жизнени ситуации – изясняват се думи, дава се възможност да се проиграват поведения в типични ситуации с представителите на властта или с учители, поправят се цели изречения или речи.

Част от участниците привикват да ползват и нови понятия от областта на правата на човека, от образованието като по този начин се превръщат в реални партньори или опоненти в ситуации, където обикновено са били пасивни или просто не са разбирали същността на проблема. В други случаи участниците могат да се убедят дали правилно използват дадени думи, изрази. В ситуации на диалог с нероми участниците получават и обратна връзка за степента на владение на езика, получават необходимата доза свобода при боравенето с езика на мнозинството. Чрез успешно натрупания опит в използването на думите родителят може да обогати собствените езикови ресурси.

Ключова е и ролята на водещия, който не само поощрява и подпомага изразяването на чуждия език, но и във всеки момент се изяснява като преводач на по-сложните възпитателни и образователни понятия на езика на всекидневие за участниците.

Във всеки случай участието в драмата парадоксално има освобождаващ ефект по отношение на езика, води до преодоляване на езиковата и културна изолация на ромите, до възможности за партньорство, до привикване в използването на обичайни възпитателни роли в многокултурна ситуация.

Наслагването на овладяването на езика с овладяването на правния или образователния език е един от най-силните методи за въздействие и развитие на участниците в драмата и основание за поддържане на тезата за нейния освободителен потенциал.